

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@ork.police.hu

Szám: 105/1557- /2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, panaszos képviselőként dr. Kreis Gyula Máté által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 50/2011. (II. 23.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen a Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve (1027 Budapest, Csalogány u. 47/49.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Dr. Kreis Gyula Máté jogi képviselő útján panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos jogi képviselőben dr. Kreis Gyula Máté 2010. október 11-én küldte el rendőri intézkedés elleni panaszát a Panasztestületnek (a Panasztestülethez érkezett: 2010. október 15-én).

Az előterjesztett panasz szerint a kifogásolt rendőri intézkedésekre 2010. október 5-én a Budapest XII. kerület, Alma utca 1. szám alatt, majd pedig a Semmelweis Orvostudományi Egyetem II. számú Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikáján került sor az alábbiak szerint.

A panaszos és felesége – aki a rendőri intézkedések miatt szintén panasszal élt és a Panasztestület a két panaszos tekintetében egy állásfoglalásban hozott döntést – az említett napon megjelentek Budapest XII. kerületében, az Alma u. 1. szám alatt található Napvilág Születésházban, ahol előre nem tervezett módon világra hozta harmadik gyermeküket. A kisbaba légzése a szülést követően leállt, ezért mentőt kellett kihívni. A mentők megérkezésével közel egy időben a BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság rendőrei is megjelentek a helyszínen.

A kisbaba születésének körülményei és a gyermek kritikus állapota miatt a panaszos és felesége felfokozott idegállapotba került. A baba újraélesztése még folyamatban volt, amikor a rendőrök igazoltatni kezdték a panaszost, aki így nem tudta figyelemmel kísérni az eseményeket, nem állt módjában tájékozódni gyermeke egészségi állapota felől. Majd pedig, amikor feleségét kísérte a mentőkocsizhoz, egy rendőr feltartóztatta, hogy további adatokat kérjen tőle, ő azonban ragaszkodott hozzá, hogy feleségével együtt a kórházba menjen.

A panaszos feleségét ezután a SOTE II. számú Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájára szállították, ahol műtétet hajtottak rajta végre. Az orvosi beavatkozás alattában történt, az a beadvány tanúsága szerint 16 óra 30 perckor vette kezdetét és körülbelül fél órán át tartott.

A panaszos feleségén végzett műtétet követően két rendőr jelent meg a kórházban és annak ellenére végrehajtották a kihallgatását, hogy a szülés miatti sokk, a baba miatti aggodalom és az altató hatása alatt állt. A panaszost egy női nyomozó, feleségét pedig egy férfi nyomozó azonos időben, de külön helyiségben hallgatta meg. Kihallgatása az ötágyas kórteremben történt, ahol rajta kívül további két, nemrég szült nő feküdt, egyikük közvetlenül a panaszos felesége mellett. A rendőr a két ágy közé tette le a széket, arra ült, a szomszédos ágyon fekvő nő így mindent hallhatott. A rendőr a jegyzőkönyvet kézzel vezette.

A jogi képviselő által előterjesztett panasz szerint a kihallgatások megkezdésekor sem a panaszos, sem pedig a felesége figyelmét nem hívták fel az ügyvédi képviselő lehetőségére, és a kioktatásból a szülők azt sem értették meg, hogy mit jelent a mentesség a vallomástétel alól. A kihallgatást követően nem kaptak továbbá félvilágosítást arra nézve, hogy a jegyzőkönyvből másolati példány jár nekik. A jogi képviselő ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy másolatot ő maga is csak 2010. október 11-én tudott kérni, azt azonban a beadvány előterjesztése napjáig nem kapta meg. A jogi képviselő álláspontja szerint az eljáró rendőrök a panaszosok meghallgatása során. A jogi képviselő álláspontja szerint az eljáró rendőrök a panaszosok meghallgatása során a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény

(továbbiakban: Be.) tanúvallomásra vonatkozó előírásait megsértették és a vallomások felvételére jogellenesen került sor. Álláspontja indokaként a jogi képviselő hivatkozott a Be. 80–84. §-aiban foglalt rendelkezésekre.

A rendőri intézkedés ellen előterjesztett panaszban az alábbi körülményeket kifogásolta panaszos és felesége képviseletében dr. Kreisz Gyula Máté:

- kifogásolta, hogy a panaszos igazoltatását a rendőrök akkor kezdték meg, amikor a baba újraélesztése még folyamatban volt, így nem tudta figyelemmel kísérni az eseményeket, nem állt módjában tájékozódni gyermeke egészségi állapota felől;

- sérelmezte, hogy a panaszost – amikor feleségét kísérte a mentőkocsizhoz – egy rendőr feltartóztatta, hogy további adatokat kérjen tőle;

- a jogi képviselő álláspontja szerint az eljáró rendőrök a panaszosok meghallgatása során a Be. tanúvallomásra vonatkozó előírásait megsértették és a vallomások felvételére jogellenesen került sor, mivel a kihallgatások megkezdésekor sem a panaszos, sem pedig a felesége figyelmét nem hívták fel az ügyvédi képviselet lehetőségére, és a kioktatásból a szülők azt sem értették meg, hogy mit jelent a mentesség a vallomástétel alól, továbbá a kihallgatást követően nem kaptak felvilágosítást arra nézve, hogy a jegyzőkönyvből másolati példány jár nekik.

Jelen határozat a panaszos tekintetében megfogalmazott kifogások elbírálására terjed ki.

A panasz elbírálása érdekében folytatott közigazgatási eljárás során – figyelembe véve az Rtv. jogorvoslati szabályait¹, valamint a Be. panasz előterjesztésére vonatkozó szabályait² – a hatóság vizsgálata az előterjesztett panaszok közül az igazoltatás jogalapjára, a további

¹ **Rtv. 92. § (1)** Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

(2) Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott esetekben a cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképes személy helyett törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat. A panasz meghatalmazott vagy jogi képviselő útján is előterjeszhető. Jogi képviselőként jogvédelemmel foglalkozó társadalmi szervezet vagy alapítvány, kisebbségi önkormányzat, jogi oktatást végző egyetem állam- és jogtudományi doktori fokozattal rendelkező egyetemi oktatója is eljárhat.

(4) Az (1)-(2) bekezdésben meghatározott eljárások tárgyi költségmentesek.

² **Be. 196. § (1)** Akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

(2) Ha e törvény az ügyész vagy a nyomozó hatóság részére intézkedés megtételére határidőt állapított meg, az intézkedés elmulasztása miatt akkor lehet panasszal élni, ha a határidő eredménytelenül eltelt.

(3) Nincs helye panasznak a VII. Fejezet VII. Címe szerinti bizonyítási eljárások, a nyomozás [170. § (2) bek.] és a feljelentés kiegészítésének elrendelése (172/A. §) miatt, valamint a nyomozó hatóság egyéb adatszerző tevékenysége során végzett eljárási cselekmények (178. §, 178/A. §), a tanú kihallgatása [79. § (1) bek., 181. §], és a szaktanácsadó közreműködése (182. §) miatt.

(4) Az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedésének elmulasztása miatt tett, a törvényben kizárt vagy elkésztett panaszt, emiatt indokolás nélkül nem lehet elutasítani.

(5) Ha az (1) bekezdés alapján tett panaszt az intézkedést tevő vagy az intézkedést elmulasztó, illetve a panaszt elbíráló alaposnak tartja, a panasszal sérelmezett helyzet megszüntetése érdekében szükséges és indokolt intézkedést megteszi, s erről a panaszt tevőt határozat hozatala nélkül értesíti.

(6) Az (1) bekezdés szerinti panaszra egyebekben a 195. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

adatok beszerzésének módjára (a panaszos feltartóztatásakor), a büntetőeljárás keretén belül az eljárási cselekmények végrehajtásának módjára és panaszos kihallgatását végző rendőr magatartására terjedt ki. Ugyanakkor az előterjesztett kifogások közül a tanúkihallgatás végrehajtásának jogszerűsége (Be. 79-88.§), és az iratokról való másolat készítése (Be. 70/B.§) kapcsán a hatóság nem vizsgálódik, e körben a nyomozás felügyeletét ellátó illetékes ügyészség rendelkezik hatáskörrel a panasz elbírálására.

II.

A tényállás tisztázásához a hatóság részére az alábbi iratokat álltak rendelkezésre:

- Kiss Gábor r. fhdgy. 2010. október 5-i jelentése;
- Petesházi Gergő r. hdgy. és Monoki Szilvia r. fhdgy. 2010. október 5-i jelentése;
- Kiss Gábor r. fhdgy. 2010. november 26-i jelentése;
- a BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság összefoglaló jelentése;
- a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Akció Osztály vezetőjének 2010. október 27-én kelt levele;
- Dr. Hideg Miklós r. fhdgy. és Panyi István r. ftőrm. 2010. október 5-i jelentése;
- Dr. Hideg Miklós r. fhdgy. és Panyi István r. ftőrm. 2010. október 26-i jelentése;
- Dr. Szokolai Zoltán r. alezredes 2010. október 28-án kelt levele;
- Erdélyi Imre r. fhdgy. 2010. október 26-i jelentése;
- Albert Ágnes r. főhadnagy 2010. október 26-i jelentése;
- jegyzőkönyv tanúkihallgatásáról;
- jegyzőkönyv tanúkihallgatásáról;
- Dr. Kreisz Gyula Máté által 2010. október 13-án előterjesztett panasz.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló iratok alapján tényállásszerűen az alábbiak állapíthatók meg.

Kiss Gábor r. fhdgy., a BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr-járőr Alosztály megbízott vezetőjének 2010. október 5-i és azt kiegészítő november 26-i jelentései az ügyvel kapcsolatban az alábbi releváns információkat tartalmazzák. Az említett napon 15 óra 10 perc körüli időben érkezett meg a XII. kerületi Alma utca 1. szám alá, ahol egy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy igazoltatását³ és előállítását⁴ hajtotta végre. A helyszínre több rendőri egység is érkezett,

³ *Rtv. 29. § (1) A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.*

(2) *Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot - a személyazonosító igazolványon túl - minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.*

(3) *Az igazoltatás során rögzíteni kell - ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.*

(4) *A személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, ha a személyazonosítás megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető, az igazoltatotról fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők.*

akiket az ott tartózkodó mentőtiszt arról tájékoztatót, hogy a házban egy szülést vezettek le, amelynek során azonban komplikációk adódtak, ezért a gyermek apja (panaszos) az utcán leintette a közelben elhaladó mentőautót. Az újszülöttet és az édesanyját életveszélyes állapotuk miatt kórházba kellett szállítani. A helyszínen az anyát állapota miatt nem lehetett meghallgatni. Az apa (panaszos) ugyanakkor elmondta, hogy kisfia születése során komplikáció lépett fel, ezért értesítette telefonon a Peter Cserny Alapítványt, és kikerkezésükig az utcára ment, majd leintette az arra haladó mentőautót. Ezen kívül a történetekkel összefüggésben nem nyilatkozott. A kiegészítő jelentés a panaszos kifogásai ismeretében az alábbiakat tartalmazza. A panaszosok beadványukban kifogásolták, hogy nem ismerték meg az intézkedő rendőrök nevét és szolgálati azonosító jelvényük számát. A helyszínen jelen volt és a BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság állományába tartozó rendőrök kapcsán azonban az alosztályvezető kijelenti, hogy mindannyian szabályos öltözetben látták el szolgálatukat: láthatósági átvetőt viseltek, amin névtábla és szolgálati azonosító jelvény volt elhelyezve. A ruházatot a reggeli eligazításon ellenőrizte a szolgálatirányító parancsnok. A panaszban leírt események helyszínén, az ott végrehajtott előállításig az alosztályvezető látta el a parancsnoki feladatokat, erről a jelenlévőket többször is tájékoztatta, közölte nevét, rendfokozatát, beosztási helyét, beosztását és jelvéyszámát, felhívta továbbá figyelmüket a panasztétel lehetőségére. Az alosztályvezető jelentésében kitért arra is, hogy megítélése szerint életszerűtlen azt feltételezni, hogy egy olyan intézkedés helyszínén, amelyről már akkor lehetett tudni, hogy nagy sajtóérdeklődésre tart számot alapvető hibát kövessenek el a rendőrök. Megerősíti továbbá állításait az a körülmény is, hogy az előállított személy már a helyszínen jelezte, a rendőri fellépés ellen panasszal fog élni. A panaszosok azon előadása kapcsán, miszerint a rendőrök az apát a gyermek újraélesztésével egy időben elkezdték igazoltatni, az alosztályvezető rögzíti, hogy a helyszínre kikerkező járőröknek tájékozódniuk kell, ki milyen minőségben van jelen, mi történt pontosan. Ehhez szükséges volt az ott tartózkodók igazoltatása, azt megelőzően nem tudhatták, hogy az intézkedés alá vont férfi az újszülött édesapja.

Petesházi Gergő r. hdgy. és Monoki Szilvia r. fhdgy., forrányomos nyomozók a 2010. október 5-én az Alma utca 1. szám alatt zajlott rendőri intézkedésnél szintén jelen voltak. Jelentésük tartalmazza, hogy 15 óra 20 perc körül érkeztek a fenti címre. A panaszos felesége ekkor a helyszínen lévő mentőautóban tartózkodott, és a mentőtiszt közölte a rendőrökkel, hogy kórházba kell őt szállítani, ezért sem az anya, sem az apa meghallgatását a helyszínen nem lehetett végrehajtani.

A BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság összefoglaló jelentése a fenti jelentésekhez képest többletinformációt nem tartalmaz.

(5) A igazoltatás vagy a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén az előállítás csak a személyazonosság megállapításához szükséges ideig tarthat.

(6) A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

(7) Az igazoltatás során rögzített adatokat - kivéve, ha ezek büntető- vagy szabálysértési eljárásban kerülnek felhasználásra - az intézkedés befejezését követő száznolcvanadik napon meg kell semmisíteni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a 24. § (4) bekezdése szerinti igazoltatás során rögzített adatok 24. § (5) bekezdésében meghatározott törlési idejére.

(8) E § alkalmazásában személyazonosító adaton az érintett személy nevét, születési helyét, születési idejét és anyja születési családi és utónevét kell érteni.

⁴ **Rtv. 33. § (1)** A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;

A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Akció Osztály vezetője a panaszüggyel kapcsolatosan folytatott kivizsgálás eredményeként 2010. október 27-én kelt levelében azt rögzítette, hogy az osztály állományából Szabó F. Csaba r. alez., Panyi István r. ftórm. valamint dr. Hideg Miklós r. fhdgy. alosztályvezető érkezett elsőként a helyszínre. Ekkor a panaszos felesége már a mentőben volt.

Dr. Hideg Miklós r. fhdgy. és Panyi István r. ftórm. 2010. október 5-én készített jelentésükben előadják, hogy útban az Alma utca 1. szám felé felvették a kapcsolatot a BRFK XII. kerületi Rendőrkapitányság ügyeletével, ahonnan arról kaptak tájékoztatást, hogy kollégáik megérkeztek a fenti címre, és tudomásuk szerint az újszülöttet és a szülőket a helyszínről mentővel elszállították. Dr. Hideg Miklós r. fhdgy. alosztályvezető ekkor intézkedett arról, hogy egy rendőri egység jelenjen meg a II. számú Nőgyógyászati és Szülészeti Klinikán, ahol az állapotától függően hallgassák meg a feleséget, majd a férjet. A II. számú Nőgyógyászati és Szülészeti Klinika ügyeletvezető orvosa a kikerülő rendőröknek elmondta, hogy 15 óra 30 perc körüli időben érkezett be hozzájuk mentővel a panaszos felesége, akiről annyit tudtak, hogy 14 óra 05 perckor szült, és megérkezését követően azonnal a műtőbe vitték. A rendőrök ezután a kórház kórtermében meghallgatták a panaszos feleségét, aki részletesen beszámolt a rendőri intézkedéseket megelőző történésekről, elmondta továbbá, hogy férje bekísérte őt a kórházba, és kérésre megadta a telefonszámát. A rendőrök többször próbálták felhívni a panaszost, de nem sikerült elérniük.

Dr. Szokolai Zoltán r. alezredes, a BRFK Bűnügyi Főosztály Életvédelmi Osztály megbízott vezetője – a kifogásolt intézkedés nyomán indult büntetőeljárást folytató rendőri szerv vezetőjeként – jelentésében kitért arra, hogy a hatályos büntetőeljárás törvény értelmében a tanúkihallgatásnak nem feltétele, hogy a kihallgató azonos nemű legyen a kihallgatandó személlyel, illetve hogy a jegyzőkönyvet az eljáró rendőr írógépen rögzítse, mivel azt kézzel írott formában is felvehető. Amennyiben a kórház nem tud biztosítani külön helyiséget, a tanú kihallgatása azonban soron kívül szükséges és indokolt, akkor arra a kórteremben is sor kerülhet. Ennek megfelelően a panaszos feleségének a tanúkenti kihallgatására az osztályos orvos véleményét kikérve, lényegében az engedélyével került sor, tehát egészségügyi szempontból nem volt akadálya annak, hogy a kihallgatást az eljáró nyomozók végrehajtsák. A tanúnak szóló figyelmeztetések egyértelműek és világosak, ezeket a kihallgatás megkezdése előtt a kihallgatók közölték a tanúkkal, tisztázták továbbá, hogy nem kötelesek vallomást tenni, valamint azt is, hogy milyen egyéb mentesség illeti meg őket, és hogy kihallgatásukhoz jogi segítőt is igénybe vehetnek. Mindezek tudomásul vételét a tanúk saját kezű nyilatkozataikkal és a jegyzőkönyv oldalainak aláírásával igazolták. Álláspontja szerint ezért a tanúkihallgatásokat törvényesen és szabályosan hajtották végre a nyomozók. A panaszos és felesége 2010. október 20-án, valamint 2010. október 26-án átvették a saját első és a folytatólagos tanúkihallgatási jegyzőkönyvük a másolatát.

A panaszos feleségének a kihallgatását Erdélyi Imre r. fhdgy. végezte, aki 2010. október 26-án az alábbi tartalommal készített jelentést. 2010. október 5-én 19 óra 20 perckor érkezett meg a II. számú Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikára Albert Ágnes r. főhadnagy kíséretében. Az osztályon ügyeletben lévő orvos kérdésekre elmondta, hogy a panaszos felesége kihallgatható állapotban van, nem áll gyógyszeres befolyásoltság alatt. A jelentés rögzíti, hogy a tanú szemmel láthatóan jó állapotban volt, és később, a kihallgatás során sem jelezte rosszullétét. A kórteremben fekvé találták, ahol a panaszos is jelen volt. A rendőrök bemutatkoztak, közölték, hogy mely rendőri szervtől érkeztek, majd szolgálati igazolványuk felmutatásával igazolták magukat. Ezt követően megtörtént a tájékoztatása arról, hogy a gyermeke sérelmére megvalósított foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés ügyében

tanúkenti kihallgatása szükséges, amivel kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy kihallgatásának nincs eljárási akadálya. Figyelemmel arra, hogy az eljárás során a tanúk kihallgatását egymástól elkülönítve kell foganatosítani, továbbá hogy csak egy különálló helyiség áll rendelkezésükre. Mivel a panaszos felesége nemrég szülte meg gyermekét, a rendőrök úgy döntöttek, hogy a különálló helyiségben a panaszos meghallgatását hajtják végre, míg az anyát a kórteremben nyilatkoztatják. A vallomást megelőzően az eljáró rendőr szóban közölte az érintett jogait és kötelezettségeit, amelyek kapcsán úgy nyilatkozott, hogy azokat megértette, tudomásul vette, és ezt aláírásával is hitelesítette. A tanúkihallgatás 20 óra 49 perckor ért véget. A jelentés megjegyzése szerint a kihallgatás idején a tanú láthatóan jó állapotban volt, mentes volt a gyógyszeres befolyásoltságtól, a kérdésekre kommunikatív módon, egyértelműen válaszolt, a történetet egybefüggően adta elő, csak a pontosítások érdekében kellett kérdéseket feltenni neki.

Albert Ágnes r. főhadnagy szintén 2010. október 26-án készítette el jelentését, amelyben Erdélyi Imre r. fhdgy. jelentéséhez képest az a többlet információ szerepel, miszerint a panaszos felesége kihallgatás során feltett kérdésekre összefüggő válaszokat adott, és a kihallgatás során egy alkalommal jelezte, hogy aggódik otthon lévő gyermekei miatt, akikre a nagyszülők vigyáznak, azonban a megadott lehetőség ellenére nem kívánt hazatelefonálni. A tanúkihallgatás során nem tanúsított olyan magatartást, amely zavartságra utalt volna, és a feltett kérdésekre történő válaszadásában befolyásolta volna.

A panaszosnak és a feleségének a tanú kihallgatásról készült jegyzőkönyvei tartalmazzák a büntetőeljárásról szóló törvény rendelkezéseinek megfelelően a figyelmeztetéseket és azok aláírását, valamint azt, hogy arra 2010. október 5-én került sor (panaszos esetében 19 óra 40 perctől 20 óra 19 percig, a felesége esetében pedig 19 óra 36 perctől 20 óra 49 percig).

Az eset összes körülményét figyelembe véve – különös tekintettel arra, hogy egy kiemelt jelentőségű és súlyú bűncselekmény elkövetése miatt jelentek meg a helyszínen több rendőri szervtől nyomozók és járőrök, továbbá halaszthatatlan nyomozási cselekményeket kellett végrehajtani – az eljáró rendőrök a hatályos jogszabályok szerint, arányosan és méltányosan az adott helyzetben elvárható módon jártak el. A rendőri intézkedések (az Alma utcában foganatosított igazoltatás és adatközlés, a kórházban a tanúk kihallgatása) az ügyben keletkezett iratok tartalma, a megjelölt jogszabályi hivatkozások, valamint a határozat III. részében részletesen kifejtett indokok alapján szakszerűen és jogszerűen kerültek végrehajtásra, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem az előterjesztett panasz elutasításáról.

III.

A rendőri intézkedés ellen a panaszos által konkrétan megfogalmazott kifogások vonatkozásában álláspontom a következő:

- A panaszos kifogásolta, hogy az igazoltatását a rendőrök akkor kezdték meg, amikor a baba újraélesztése még folyamatban volt, így nem tudta figyelemmel kísérni az eseményeket, nem állt módjában tájékozódni gyermeke egészségi állapota felől. Ezzel kapcsolatban – figyelembe véve az alosztályvezető jelentésében rögzített adatokat is – álláspontom a következő. A járőröket egy bűncselekmény elkövetésének a helyszínére hívták ki, ahol azonnal szükséges volt arról tájékozódniuk, hogy ott ki és milyen minőségben van

jelen, továbbá előzetes adatgyűjtésbe kellett kezdeniük adatgyűjtés és a felderítés érdekében. Ennek nélkülözhetetlen eszköze – amire a törvény egyértelmű és világos felhatalmazást ad az intézkedő rendőrnek – az igazoltatás, melyet ennek megfelelően végre is hajtottak. Az intézkedés előtt nyilvánvalóan nem tudhatták – így ezt a körülményt nem állt módjukban figyelembe venni – hogy az igazoltatott személy az újszülött édesapja. Mindezek alapján e kifogást megalapozatlansága miatt elutasítom.

- Sérelmezte továbbá, hogy amikor a feleségét kísérte a mentőkocsihoz, egy rendőr feltartóztatta, további adatok kérése céljából. E körülménnyel kapcsolatban az eljárás során megállapítást nyert, hogy a rendőrök kérdést intéztek a panaszoshoz a mentőautóba történő beszállását megelőzően. A panaszos rövid választ adott a rendőröknek, majd jelezte, hogy el kívánja kísérni feleségét a kórházba, a rendőrök nem tartották fel tovább, nem akadályozták a távozásban. Az Rtv. 32. §-a felhatalmazást ad a rendőrnek arra, hogy bárkihez kérdést intézzen és felvilágosítást kérjen⁵. Ugyanakkor a panaszos nem állította azt, hogy a felvilágosítás kérés olyan időigényű volt, amelynek következtében ténylegesen megvalósult volna a feltartóztatása és nem tudott volna beszállni a mentőautóba. A feltárt tényállás szerint a panaszos elkísérte a mentőautóval a feleségét, ebben a rendőrök eljárása nem akadályozta meg, így önmagában a kérdés feltevése és arra egy rövid válasz megadása nem okozott a panaszosnak jogsérelmet. Egyébiránt a rendőr ezt törvényi felhatalmazás alapján, jogszerűen kérte a panaszostól, ezért a panasznak e részét is elutasítom.

- A panaszos jogi képviselőjének álláspontja szerint az eljáró rendőrök a panaszosok meghallgatása során a Be. tanúvallomásra vonatkozó előírásait megsértették és a vallomások felvételére jogellenesen került sor, mivel a kihallgatások megkezdésekor sem a panaszos, sem pedig a felesége figyelmét nem hívták fel az ügyvédi képviselet lehetőségére, és a kioktatásból a szülők azt sem értették meg, hogy mit jelent a mentesség a vallomástétel alól, továbbá a kihallgatást követően nem kaptak felvilágosítást arra nézve, hogy a jegyzőkönyvből másolati példány jár nekik. Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy – összevetve az Rtv. jogorvoslati szabályait és a Be. panasz előterjesztésére vonatkozó szabályait – hogy a panasz e részének vizsgálata és elbírálása a közigazgatási hatósági eljárás során nem lehetséges, arra az illetékes ügyészség rendelkezik hatáskörrel (lsd. határozat I. részében kifejtett hatásköri szabályok).

IV.

A Panasztestület a panaszos által előterjesztett panaszt megvizsgálta és a fent hivatkozott állásfoglalásában azt megalapozottnak találta. A Panasztestület a mentőbe való beszállást megelőzően feltett kérdés vonatkozásában megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának súlyos sérelmét.

A Panasztestület megállapításaival a fentiekben kifejtett, illetve az alábbiakban ismertetett indokok alapján nem értek egyet.

⁵ **Rtv. 32. §** A rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kérdezett személy feltartóztatható. Akitől a rendőr felvilágosítást kér - ha jogszabály másként nem rendelkezik - az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg.

A Panasztestület a rendelkezésére bocsátott iratok alapján a mentőautóba történő beszállást megelőző felvilágosítás kérés kapcsán arra a megállapításra jutott, hogy

„(...) ekkor a rendőrök előtt az I. r. panaszos (e határozatban: panaszos) személyi adatai már ismertek voltak, nem lett volna akadálya, hogy kikérdezését olyan későbbi időpontra halasszák, amikor a családját fenyegető egészségügyi veszélyhelyzet már megoldódik, és nem a szeretteivel kapcsolatos eseményekről vonja el a figyelmét a rendőri érdeklődés. Ez felelt volna meg a humánus rendőri intézkedés követelményének, amely következik az Rtv. 2. § (1) bekezdéséből is („a Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”).

Emellett a Testület jogsértőnek ítélte az I. r. panaszos kikérdezését az alábbiak miatt is. Az Rtv. 32. §-a szerint akitől a rendőr felvilágosítást kér – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg. Az eltérő jogszabályi rendelkezés lehetőségére utalás beemeli az Rtv. ezen szakaszába az egyes eljárási jogszabályokban rögzített tanúzási mentességeket, így a Be. vonatkozó szabályait is.

Mindez értelemszerűen azt a követelményt is támasztja az Rtv. 32. §-a alapján intézkedő – azaz felvilágosítást kérő – rendőrökkel szemben, hogy amennyiben előre tudni lehet, hogy az adott eseménysorral kapcsolatban valamilyen eljárás fog indulni (vagy esetleg már indult), akkor az adott eljárásban érvényesülő tanúzási mentességekre figyelmeztesse a felvilágosítás adásra kért személyt, hiszen az csak ez alapján tudja eldönteni, él-e mentességével, és megtagadja-e a válaszadást.

A Testület ezért úgy ítélte meg, hogy az I. r. panaszos nyilatkozatát az adott körülmények között sértette az arányos rendőri intézkedés Rtv. 15.§-ban foglalt követelményét, ráadásul olyan módon történt, hogy az Rtv. 32. §-ából fakadó tájékoztatási kötelezettségének a rendőrök nem tettek eleget. Az I. r. panaszos nyilatkozatát ezért sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.”

A tényállás e mozzanatának a megítélése kapcsán – hivatkozva a határozat III. részében e kérdéskör kapcsán kifejtett megállapításokra is – álláspontom a következő. Az Rtv. 32. § III. fordulata szerint, akitől a rendőr felvilágosítást kér – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg. A panaszos a rendőr felvilágosítás kérésekor nem állt büntetőeljárás hatálya alatt, így büntetőeljárásban eljárásjogi szerepe ekkor még nem volt. A Panasztestület állásfoglalásából levezethető azon elvárás, miszerint a felvilágosítást kérő rendőrnek a helyszínen vélelmeznie kell azt, hogy egy megkérdezett személy egy későbbi büntetőeljárásban milyen eljárásjogi státuszt kap a gyakorlatban nem megvalósítható és a jogszabályi felhatalmazásra is téves értelmezést ad. Amennyiben ugyanis a Panasztestület álláspontját fogadnánk el, úgy a felvilágosítást kérő rendőrnek minden esetben figyelmeztetnie kellene a megkérdezett személyt a Be.-ben előírtaknak megfelelően. Ez azonban az Rtv. 32.§-ának olyan mértékű kiterjesztő értelmezését jelentené, amely nyilvánvaló jogbizonytalansághoz, valamint a törvény céljának nem megfelelő jogalkalmazáshoz vezetne. A felvilágosítás kérés Rtv-ben szabályozott esete általános érvénnyel, egy olyan – rendőri jelentésben esetleg rögzített – információra terjedhet ki, melynek bizonyító ereje nyilvánvalóan kisebb, mint egy jegyzőkönyvben rögzített vallomás bizonyító ereje. Egyébiránt amennyiben a megkérdezett személy tekintetében a későbbi eljárás során nyilvánvalóvá válik, hogy tanúzási akadály állt

fenn, úgy az erre vonatkozó, addig beszerzett információkat a büntetőeljárás során bizonyítékként felhasználni nem lehet.

Álláspontom szerint a törvényszövegében szereplő "*ha jogszabály másként nem rendelkezik*" megfogalmazás helyes értelmezése a következő: amennyiben a felvilágosítást kérő rendőr előtt nyilvánvaló, hogy a megkérdezett személynek a feltett kérdésre vonatkozóan titoktartási kötelezettsége van (pl. pap, orvos, ügyvéd stb.), akkor a felvilágosítás adás megtagadható, és a megtagadó személlyel szemben a feltartóztatás nem alkalmazható.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése⁶, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein⁷ alapul.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, valamint a 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, valamint a 109. § (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § -a, 32. §-a, 33. § (1) bekezdése, a 92. § (1) bekezdése, valamint a 93/A § (7) és (9) bekezdései;
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 196. §-a.

Budapest, 2011. május „ „

Dr. Hatala József r. altábornagy

⁶ *Rtv. 92. § (1) Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.*

⁷ *Rtv. 93/A. § (6) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.*

(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.